

Ersättning till forskningspersoner/försökspersoner vid Umeå universitet

Fastställd av rektor 2016-04-12

Dnr: FS 1.1 - 523-16

Denna regel ersätter tidigare fastställt beslut av rektor, dnr 200-568-01, 2001-03-06

Typ av dokument:	Regel
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	Tillsvidare
Område:	Personal
Ansvarig enhet:	Personalenheten

Innehåll

Ersättning till forskningspersoner/försökspersoner vid Umeå universitet.....	3
1 Ersättningar vid Umeå universitet.....	3
1.1 Skattefri ersättning	3
1.2 Skattepliktig ersättning.....	4
1.3 Ersättningar till barn och ungdom som deltar som försöksperson i forskningen...	4
1.4 Ersättning till klasskassa	4
1.5 Webbaserade undersökningar	5
1.6 Extern representation	5
1.7 Ersättning för förlorad arbetsförtjänst	5
1.8 Ersättning för resekostnader	5
2 Försäkring och information till försöksperson	5

Ersättning till forskningspersoner/försökspersoner vid Umeå universitet

Reglerna avseende ersättning till forskningspersoner/försökspersoner i forskningen har beslutats av rektor efter att förslaget har remissbehandlats. Reglerna ersätter tidigare beslut dnr 200-568-01 daterat 2001-03-06. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett 2016-04-05.

För Umeå universitet är vikten av att bevara allmänhetens förtroende för forskningen en central forskningsetisk fråga och det etiska medvetandet och ansvaret för etisk prövning av verksamheten ska därför vara en självklar del i forskarens vardag.

1 Ersättningar vid Umeå universitet

Enligt Skatteverket betraktas ersättning som ges till försökspersoner som inkomst av tjänst och därmed skattepliktig, om den inte är uttryckligt undantagen. Aktiv medverkan i forskningsprojekt betraktas därmed som inkomstbringande verksamhet av tillfällig natur. Ersättningen till de som deltar som forskningspersoner/försökspersoner i forskningen är således skattepliktig arvode och ska påföras arbetsgivaravgifter. Vid Umeå universitet kan ersättning ges till personer som medverkar i forskningsprojekt som forskningsperson/försöksperson i form av ett skattepliktigt arvode, eller i vissa fall skattefri ersättning om villkoren för detta är uppfyllda, under de förutsättningar som anges i detta regelverk. I fortsättningen används enbart begreppet försöksperson men avser båda begreppen forskningsperson/försöksperson.

Ersättning i form av biobiljetter, triss-lotter, presentkort eller liknande är inte tillåtet, med ett undantag vilket gäller barn under 18 år. Orsaken till att universitetet inte kan tillåta de här formerna av ersättning är att dessa inte ger möjlighet för universitetet att kontrollera det sammanlagda värdet som en person erhåller från universitetet, vilket medför risk för skattetillägg och eftertaxering av såväl universitetet som försökspersonen.

1.1 Skattefri ersättning

Skattefri ersättning kan endast betalas ut vid lämnande av blod, modersmjölk eller organ (inklusive biopsier/vävnadsprov). Ersättningen bedöms inte vara skattepliktig då personen ifråga inte kan anses bedriva yrkesmässig näringsverksamhet som är varaktig och har ett vinstsyfte. För att ersättningen ska kunna betalas ut utan skatteavdrag och utan arbetsgivaravgifter, ska det framgå i en bilaga till blanketten för utlägg vad personen har lämnat i form av blod, modersmjölk eller organ.

Godkända ersättningsnivåer:

50-300 kronor per person och tillfälle, sammantaget dock högst 3 000 kr under ett kalenderår. Om ersättningen överstiger 3 000 kr kommer Umeå universitet att hantera överstigande belopp som skattepliktig ersättning.

Om försökspersonens medverkan vid ett tillfälle omfattar dels lämnande av blod mm och dels andra former, exempelvis i form av undersökningar, enkäter, observationsstudier ska ersättningen baseras på vilken av delarna i försökspersonens medverkan som är mest tidskrävande. Om lämnande av blod etc är det mest tidskrävande är ersättningen skattefri, om de andra delarna är de som tar mest tid blir hela ersättningen skattepliktig. För ersättning ska blanketten Räkning utlägg LA05 användas.

1.2 Skattepliktig ersättning

Ges ersättning till personer som medverkar i forskningsprojekt, och förutsättningarna för att sådan är skattefri inte föreligger, gäller följande ersättningsnivåer:

Godkända ersättningsnivåer:

100-400 kr per person och tillfälle

Den högre ersättningsnivån ska motiveras av att medverkan kräver hög grad av ansträngning, smärta eller obehag.

Ersättningen betalas ut som ett skattepliktigt arvode till den som deltagit som försöksperson i forskningen, då det är fråga är om enstaka, kortvariga perioder där arvode ges med stöd av anställningsförordningen (AF), 9 § p2. Blankett för arvodesräkning ska användas.

1.3 Ersättningar till barn och ungdom som deltar som försöksperson i forskningen

Ersättning till barn och ungdomar kan ges som ekonomisk ersättning enligt reglerna för skattefri respektive skattepliktig ersättning ovan. Barn, ungdomar och studerande kan, genom att lämna ett intyg till universitetet om skattebefrielse, få skattepliktig ersättning utan skatteavdrag, om

- den sammanlagda inkomsten under kalenderåret understiger det belopp som Skatteverket fastställer för varje år (för år 2016 mindre än 18 739 kr/år)
- är studerande
- är bosatt i Sverige under hela året.

Intyget om skattebefrielse ska skickas tillsammans med arvodesblankett för att löneadministrationen ska kunna hantera den ekonomiska ersättningen korrekt.

Till barn under 18 år kan ersättning ges i form av en gåva, exempelvis i form av leksak, bok eller biobiljett, om institutionen för förteckning över vilka personer som erhållit sådan gåva. Institutionen/enheten ska förvara förteckningen tillsammans med ovan nämnda intyg om skattebefrielse. Värdet av en sådan gåva får inte överstiga 200 kronor inklusive moms.

Universitetet har alltid rätt att begära att få ett beslut från Skatteverket i stället för intyget om skattebefrielse.

1.4 Ersättning till klasskassa

Om en skolklass medverkar i forskningsprojekt ska ersättningen hanteras i enlighet med ersättning till barn och ungdom ovan. Om ersättningen betalas ut till en person kommer den att beskattas och arbetsgivaravgifter påföras, om inte reglerna kring skattebefrielse ovan tillämpas.

Betalning kan även göras till en juridisk person med organisationsnummer. I det fallet ska betalningsmottagare vara skolans/klassens huvudman/motsvarande (kommun, privat företag, ideell förening, stiftelse) när utbetalning ska ske till enstaka skolklass.

Institutionen/enheten upprättar faktura/betalningsunderlag på blankett Faktura/Utbetalning - Svenska EA28 och skickar detta till Ekonomienheten. Där skannas fakturan/betalningsunderlaget och därefter hanteras den på sedvanligt sätt i ekonomisystemets fakturaportal.

1.5 Webbaserade undersökningar

Om forskning/försök sker genom webbaserade undersökningar och deltagaren är anonym, kan någon ersättning inte ges till deltagaren. För webbaserade undersökningar med deltagare som inte är anonyma, gäller samma regler som för övriga försökspersoner.

1.6 Extern representation

Reglerna för extern representation ska tillämpas om försöksperson blir bjuden på måltid eller enklare förtäring.

1.7 Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

För att ersättning för förlorad arbetsförtjänst ska betalas ut ska intyg från den egna arbetsgivaren lämnas. Av intyget ska framgå att personen ifråga varit tjänstledig angiven tid och att löneavdrag har gjorts med visst belopp. Ersättningen ska påföras arbetsgivaravgifter och ersättningen är skattepliktig.

Anställda vid Umeå universitet får delta som försökspersoner i forskningsprojekt på betald arbetstid om verksamheten så medger. Ingen ekonomisk ersättning får i sådana fall ges till anställda vid Umeå universitet om tiden som åtgår är inom arbetstid. Sker deltagande av anställd vid Umeå universitet utom arbetstid, ska intyg om detta förhållande från försökspersonens prefekt/enhetschef skickas tillsammans med blankett om ersättning till löneadministrationen.

1.8 Ersättning för resekostnader

Reseersättningen ska beskattas om en försöksperson får ersättning för sin medverkan genom ett skattepliktigt arvode. Däremot är en inställesresa skatte- och avgiftsfri om personen inte får någon annan skattepliktig ersättning för sin medverkan.

Ersättning utgår i första hand för resa med allmänna kommunikationsmedel. Kostnaden ska styrkas med biljett/kvitto i original med undantag för resa med lokal busstrafik inom Umeå. Vid resa med egen bil ges ersättning med högst det skattefria belopp som fastställts i skattelagstiftningen (för närvarande 18:50 kr/mil).

2 Försäkring och information till försöksperson

Institutionen bör överväga om det finns behov av att teckna försäkring via Kammarkollegiet för personer som deltar som försöksperson i forskningsprojekt. Umeå universitet har ingen samlingsförsäkring som täcker olycksfall etc som försöksperson kan utsättas för.

De regionala etikprövningsnämnderna har en "Vägledning till forskningspersonsinformation", där de fastställer att i information till forskningspersonen ska anges om patientskadeförsäkring gäller eller om särskild försäkring tecknats för projektet. Vidare ska framgå om forskningspersonen har rätt att få ersättning för förlorad arbetsinkomst eller andra utgifter kopplade till projektet. Det ska också framgå att eventuell övrig kompensation är skattepliktig inkomst.